

J. N. J.

SPÉCIMEN ACADEMICUM

DE

CAUTELIS CIVITATUM,

QUOD,

CONSENTIENTE AMPLISS. FACULT. PHILOSOPH. IN RE-
GIA ACADEMIA ABOËNSI,

PRÆSIDE

HENRICO HASSEL,

ELOQUENTIÆ PROFESS. REG. & ORD.
PUPILICO EXAMINI DEFERT

JOACHIM CLEVE

Wiburgensis

DIE XIII. DECEMBRIS ANNO MDCCXLIX.

LOCO HORISQUE CONSUVETIS.

ABOË,

Excud. JOH. KÆMPE, REG. ACAD. TYP.

S:æ R:æ M:tis
MAGNÆ FIDEI VIRO;
Reverendisimo DOMINO,
D^N. JOHANNI
NYLANDRO,

Inclutæ diceceſeos Borgoënfis EPISCOPO Eminentiffi-
mo, Vener. Conſiſtorii PRÆSIDI Graviffimo, Reg.
Gymnaſii Scholarumqve EPHORO Adcuratiffimo,

MÆCENATI MAXIMO.

OPellam hanc, nullo prorsus nitore fulgentem, Tibi,
Reverendiſſime Domine Epilcope, consecrare
non ſuſtinuiſſem, niſi favorem illum ſingularem, quo omnes
Camœnarum cultores amplecti & fovere ſoles, ſatis ſuper-
que fuiſſem expertus. Patiaris ergo Nomen Tuum Re-
verendiſſimum pagell. hiſce præfixum, decus illis addere
ac ſplendorem; dignerisqve munuſculum hoc ad aram be-
nivolentiæ Tuæ depoſitum ſerena fronte aſpicere. Me-
um erit, Summum rerum Statorem ardentiffimis venerari
ſuſpiriis; velit Te plurimos in annos ſalvum ac ſoſpitem
ſervare. Sero illuceſcat dies, quo Te Patria, Eccleſia, Fa-
milia ampliffima, clienſqve Tui deſiderent; quod ex imis
animi penetralibus vobet ad cineres uſqve futurus

Reverendiſſimi Nominis Tui

Cliens devotiſſimus
JOACH. CLEVE.

Viris admodum Reverendis atque Clarissimis
Omni animi pietate colendis,

Dn. Mag. JOHANNI FORTELIO,
Pastori Helingsfortensium meritissimo, & adjacentis
districtus Praeposito dignissimo.

Dn. Mag. JOANNI DAVIDI ALOPÆO,
Ecclesiae, quæ Deo in Leppævirda colligitur, Pastori
ac Praeposito dignissimo.

Dn. JOHANNI WECHMAN,
Ecclesiae Ketilaxensis Pastori meritissimo.

Dn. ABRAHAMO LAVONIO,
Ecclesiae Sæmingensis Pastori vigilantissimo.

Dn. IMMANUELI FOENANDRO,
Pastori in Janackala laudatissimo.

Vobis, Patroni & Fautores Optimi, ob plurima
erga se exhibita benivolentias & favoris documenta,
obque Vestram in se moribus ac literis, quibus puerilis
aetas informari solet, instituendo fidem atque industriam,
in tesseram animi gratissimi, munusculum hocce cum sin-
cera omnigenae felicitatis adprecatione dat, dicat, dedicat,

Admodum Reverendorum, atque Clarissimorum
Nominum Vestrorum,

cultor observantissimus
JOACH. CLEVE.

VIRO perquam Reverendo atque Doctissimo,
Dn. JOHANNI WEGELIO,
Comministero in Tochimajærvî optime merito, Fau-
tori atque Avunculi loco pia mente honorando.

VIRO perquam Reverendo atque Doctissimo,
Dn. HENRICO ALOPÆO,
Comministro Ecclesiarum, quæ Deo colliguntur in
Libelitz & Condiolæx, vigilantissimo.

AVUNCULO CARISSIMO.

*A*ccipite, Avunculi carissimi, has qualescunque studio-
rum primitias, quas offero in testimonium grati ac ve-
nerabundi animi ob multa mihi, ter jam prob dolor! patre
orbato, præstita beneficia. Faxit Deus O. M. ut omnia
Vobis fausta eveniant atque exoptata. Sic vobis & vo-
debit,

Perquam Reverendorum atque Doctissimorum No-
minum Vestrorum

cultor observantissimus
JOACH. CLEVE.

§. I.

Minus tutam imo infidam sæpe inter civitates pacem esse, multiplex loquitur experientia. Potiorem enim Historiæ Civilis partem narratio bellorum absolvit. Imo plurium imperiorum origines & incrementa æque ac decrementa & occasus Marti debentur. Quid? quod & olim extiterint, atque etiamnum extent, quibus una vitæ sustentandæ ratio vis & rapina. Nec majores nostri hujus culpæ fuerunt expertes, qui non solum piraticam promiscue exercuerunt, verum hanc inter egregias retulerunt artes. Eadem quoque sententia stetit Gothicis, qui e Scandinavia egressi, ut sibi novas quærerent sedes, obvios quoslibet populos armis invaserunt, alienas occuparunt terras, & longe lateque imperitarunt. Ipsi Græci, qui Philosophiam in orbem propagarunt, cum gentibus extra Græciam positis nulla se iuris communione teneri, parum verecunde statuerunt. Egregium hoc principium strenue sequebatur Alexander, quum injusta plurium populorum

A

rum

rum oppressione ad immortalitatem contenderet. Jura belli verbis & specie sanctissime coluerunt Romani, quibus cognoscendis, & ad speciales casus applicandis instituerant numerosum illud Collegium Fecialium; verum si facta ipsorum spectaveris, etiam leviores quandoque ob causas vel nullas bella suscepta, & quum justæ adfuerint suscipiendi causæ, ultra justæ & æqui terminos longe prolata fuisse videbis. Existimari potuisset, quum civitates & ipsi earum Gubernatores Christiana sacra amplecterentur, his malis modum futurum, pace ac mutua benivolentia tantum Evangelio commendatis; verum & hanc spem exitus fefellit. Nam qui res inter Christianos gestas vel tantillum cognovit, hic facile intelligit, mutatis duntaxat personis eandem agi fabulam. Neque enim post receptum Christianismum parcius fuit bellorum proventus; & quum nullum bellum ab utraque parte justum esse queat, apparet hac in re Christianis præ gentilibus exiguam superesse gloriandi materiam.

§. II.

Hæc omnia satis superque ostendunt, civitatibus admodum esse necessarias cautelas. Per *cautelas* autem hic intelligimus omnia, quæ civitates jure agere possunt ad præveniendum, ne ab aliis injurias patiantur, vel etiam opprimantur. Privati sub tutela civitatis latent, & si quid periculi imminet, id, invocato ejus auxilio, avertere pos-

possunt; neque propria defensio locum habet, nisi periculum sit prærens, & aliter evitari nequeat: civitates, quæ neminem in terris adgnoscent superiores, alias ingredi debent vias, ut incolumes manere queant, quas in sequentibus explicare conabimur; & quænam veræ & licitæ, quæ spuris sint & illicitæ ostendere. Tuum L. B. favorem in arduo hoc argumento, quo par est officio ac studio expetimus.

§ III.

Prima civitatum cautela est cura rei militaris, qui enim in statu naturali vim inferunt, hi nullo alio modo, quam reciproca vi & manu armata repelli possunt. Proinde pace de bello cogitare oportet, & quæ ad illud necessaria sunt præparare. Huc spectant munimenta, exercitus, classes, arma & quælibet instrumenta bellica ac Martis supellex, commeatus, & quod palmarium est, Duces boni atque periti. Qui hisce dictis bene sunt instructi, horum adgressio aliis plerumque dubia videtur, & aleæ plena, qui iisdem imparatis vix parcerent. Neminem hac in re pœnitet nimis diligentis; & serum est post vulnus acceptum clypeum induere.

§. IV.

Verum singulæ civitates ad defensionem sui sæpe non sufficiunt, præsertim si vel plures arma ceperint, vel validior una. Fœderibus itaque opus est, ut quod non viribus propriis, id acces-

toris in societate cum aliis efficere valeant. Ut fœderibus sua constet firmitas, cum illis ineunda sunt, quos ratio communis emolumenti necit. Docet plerumque experientia, fœderum valorem hunc intra terminum subsistere. Juxta quoque constat, quosdam populos vel ob situm locorum, vel alias rationes in eo versari statu, ut non possint non diuturnioris conjunctionis justas habere causas. Qui Principem suum, qualibet lucri spe obvia, fidem fallere docet Machiavellus, stultitiæ non minus quam impietatis specimen edit. Nam, qui constituit omnes promiscue decipere, idque factis probat, hujus promissis fidere potest nemo. Unde hic urgente necessitate auxilium accipiet? Certe idem expectabit fatum, atque qui fidem perdidit mercator.

§. V.

UT præcaveantur, quæ extrinsecus imminere possunt pericula, plurimum quoque conducit illa prævidere, secundum tritum illud: Tela prævila minus nocent. Huic necessitati inserviunt fidi & prudentes Ministri apud externos agentes. Dico fidos & prudentes: si fides defuerit, facile poterunt corrumpi, & sic vel falsa narrabunt, vel saltem reticebunt vera; quod si abfuerit prudentia, ad arcana illis nullus patet aditus. Aurea clave uti ad secreta referenda, natura licitum non habemus; quum ejusmodi artificium sit species corruptelæ, qua cives alieni in fraudem contra suos

suos ipsorum dominos impelluntur. Atque valere deberet Lex illa Naturæ æquissima: Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Et qui alterum ad peccandum proritat, ejus participat culpam. Sed vereor, ne variis in aulis hoc ita usu invaluerit, ut ipso facto concedere videantur, quod hanc veniam dent petantque vicissim. Verum præter corruptelas dantur etiam aliæ viæ ad arcana civitatum, & quidem pro formarum regiminis, hominum negotia administrantium, ac temporum casuumque varietate diversæ; de quarum indole ac moralitate agere nostrum non est. Quin etiam, ubi consilia maxime celantur, ipsa tamen eorum, quæ ad destinata exsequendum necessaria sunt, præparatio ita est comparata, ut quorsum tendant, homines acrioris naris haud raro possint olfacere.

§. VI.

PRæterea ad cautelas aliquo modo referri possunt omnia, quibus id agitur, ut civitas evadat validior. Hunc in censum venit imprimis Oeconomia. Hac enim bona civium conservantur & augmentur, ut in promptu sit, unde numerosi exercitus & validæ classes parentur & sustententur. Ubi floret Oeconomia, & præcipue fabricæ atque commercia, ibi majorem in modum increvit civium numerus; hinc miles & nauta. Atque existente bello, qui nervo rerum gerendarum prævalet, hic perdurare potest, & vel

vel cunctando alterum, ab hac parte minus instructum fatigare & enervem reddere, quem armis frangere vix valuisset.

§. VII.

DE innoxiiis civitatum cautelis hætenus egimus, jam ad illas progrediemur. quæ cum aliqua aliorum læsione conjunctæ sunt. Hic princeps & quæ in hoc argumento præcipui est momenti, occurrit quæstio; *An ob solam præsumtionem de malitia humana alterum invadere licet?* Quæstionem hanc affirmant omnes, qui existentiam Juris Naturalis negant, quales ex antiquis erant plures. Ex recentioribus imprimis nominari meretur *Thomas Hobbesius*, qui tam in Libro de Cive, quam Leviathane pluribus contendit, civitates in continuo belli statu versari. Proinde asserit eas Jure Naturali non obligari, quæ de re Libr. de Civ. Cap. „III. §. XXVII. sic scribit: Quoniam plerique homines præ iniquo, præsentis commodi appetitu „prædictas leges (Naturales) quantumvis agnitæ „observare minime apti sunt; si forte aliqui cæteris modestiores illam æquitatem commoditatemque, quam ratio dicitur, exercerent, cæteris „non idem facientibus, nihil minus quam rationem sectarentur. Neque enim pacem, sed certum & maturius exitium sibi compararent, cederentque observantes non observantibus in prædam. Distinctio inter observationem externam & internam, quam in sequentibus adhibet, frivola,

la est & contradictoria. Quid enim sibi vult animus Leges Naturales observandi, ubi ipsa observatio est impossibilis. His positis, nihil impedit, quo minus ob solam hanc præsumtionem malitiæ sine ulla alia causa civitas civitatem adgredi posset. Nec desunt, qui licet existentiam Juris Naturalis concedant, invasionem ob metum ejusmodi licitam esse affirmant; quorsum spectant, quæ prolixè disputat Hieronymus Gundlingius de Statu Naturali Hobbesii, ut alios jam prætereamus. Urget & hic, quod vix ulla detur civitas, quæ oblatam occasionem lucrum cum damno alterius capiendi prætermittat, & si Princeps aliquis aut populus reverentia Legis Naturalis a nocendo abstinuerit, post exiguum tempus Principi succedere, qui aliter animatus fuerit, & populus sententiam mutare potest.

Quod attinet doctrinam eorum, qui existentiam Juris Naturalis impugnant, hæc a viris doctissimis, solidis & invictis argumentis dudum est refutata; imo communi hominum sensu & ipsius conscientiæ testimonio refutatur; nisi quis internum hunc testem ad tempus suppressere conatus fuerit; nam eum penitus opprimere vel expellere valebit nemo. Et qui hoc dogma tuentur, non solum rationibus convincendi sunt, verum, si his non cesserint, pœnis coercendi. Quantum enim in illis est, fundamentum confociationis humanæ evertunt, & sceleribus gravissimis
viam

viam aperiunt. Manente autem Jure Naturæ, quod hic supponimus, lucide apparet, quod licitum non sit ob unam de communi hominum malitia pervasionem vim alteri inferre. Hoc enim ne mente quidem concipi potest, adeoque aperte contradictorium est.

Neque obtentus necessitatis hic sufficientem suppeditat exculationem. Id certe necessarium est, ut ne alienæ innocentæ nimis confidatur, sed quilibet quantum potest, innoxiiis utatur cautelis, de quibus in antecedentibus diximus. His, quamdiu licet, adquiescendum, & res in futurum Providentiæ Divinæ committenda, ut bene monet Grotius de Jure Bell. & Pac. Libr. II. Cap. I. §. XVII. Et qui dictis cautelis recte utitur, præsumere etiam potest, quod alter eum non sit facile adgressurus. Verum, quod fieri potest & non fieri, id sponte provocare & accersere, adeoque efficere, ut statim fiat, perinde est, ac si quis metuens, ne domus aliquando sit conflagratura, ipse eam accenderet. Civitas vel est alteri æqualis, vel eadem potentior, vel infirmior. Primo & secundo casu præveniens ejusmodi cautela necessaria non est; quia æque potens tantum ac alter facultatis habet modis innoxiiis sibi cavendi, & potentior plus hac in re præstare valet. Tertio dicta cautela videtur inconsulta, quum potentio-rem invadere semper sit periculosum sæpe exitiabile. Non ignoramus, ex infinita casuum varietate
his,

his, quæ generaliter dicta sunt, multa obverti posse, quorum etiam spectat, quod non solum ab æquali, sed etiam infirmiori, potentiorum societate munitis, existere queat periculum. Verum, si hæc longius provehantur, res huc tandem deveniet, ut ista, quam sæpius diximus, cautela eousque sit extendenda, quoad superfuerit, qui caveatur; nec plene obtineri queat, nisi ab eo, qui totius orbis occupasset imperium, quod ut fiat impossibile est. Sed dixerit quispiam, civitates quasdam jus violando magnam, imo vastam sibi potentiam comparavisse. Concedo, aut juxta contendo, multas & forte plures eandem ob causam in angustias fuisse redactas. Et, qui omnia Marti dederunt, ubi regionem aliquam vel terræ tractum armis adquisiverunt, hos habita ratione sumtum in bellum factorum, & imminuti eodem civium numeri, sæpe plus damni quam lucri accepisse constabit. Qui vero ad tempus invita Astræa floruerunt, quod ipsi in alios commiserant, ab aliis tandem pati coguntur; Nemese tarde, quidem, sed constanter in circulum eunte.

§. VIII.

QUUM civitatibus licitum non sit ob præsumtam malitiam ingenii humani aliis bellum inferre, sequitur neque justum esse, ob eandem causam aliis quocunque modo nocere. Quod enim hic aperte non conceditur, id neque clandestinis machinationibus efficere fas est. Sic ad injustas

B

caute-

cautelâs pertinet, alium in populum pacifice viventem hostes concitare. Nam & hic valet illud: Quod quis fecit per alium, id ipse fecisse censetur. Nec justum est, diversas inter se civitates committere, aut earum dissidia, sponte enata, alere, ut, mutuis cladibus attritâ, reddantur invalidâ. In censum pariter injustiâ venit, in civitate aliena, vel inter principem ac cives, vel inter hos invicem parere aut fovere discordias; gravius vero est, in aliena republica movere aut sustentare bella civilia, ut, quos aliquis perdere voluerit, hi Cadmeorum instar fratrum mutuis vulneribus cadant. Nec justitiâ consentaneum est, alienâ civitatis Ministros corrumpere, ut suam potius, quam suorum Dominorum utilitatem promoveant; prout æque iniquum censetur iisdem, ubi legitimis Dominis inviolatam servant fidem, ideo negotium facessere, quod ipsorum consilia & actiones externis quandoque rationibus minus convenient. Nam ad Jura Majestatica cujusque civitatis pertinet, quod propriis tantum Dominis actionum suarum rationem reddere obligantur Ministri. Inter illicita denique reponitur, alienâ civitatis œconomiam, fabricas atque commercia clandestinis cuniculis subruere. Hoc enim in cursu quilibet contendere potest, ut vincat, alterum vero supplantare atque manu depellere non licet.

§. IX.

Quamvis ob præsumtionem malitiâ alterum neque invadere neque aliis modis lædere integrum

grum sit; tamen si certo constiterit, eum invasionem decrevisse, atque in eo esse occupatum, ut destinata perficiat, nulla exigit obligatio, ut quis primum excipiat ictum, sed prævenire quam præveniri plerumque satius est. Qui enim alterum adoriri constituit, & quæ ad hoc exsequendum conducunt, instruit paratque, hic revera hostis est, atque ut primus adgressor spectari potest ac debet. Talis etiam est, qui fœdus offensivum cum uno vel pluribus contra alterum inuit. Sic enim satis declaravit nocendi propositum, ejusque executionem moliri cœpit. Alterum vero, licet prior arma capiat, sequitur defensionis favor. Et quantum in tempore situm sit momenti, ubi res armis gerenda, quis ignorat? Quum enim longior mora omnem præparationem consummare permisit, tantum invalecere potest adversa vis, ut huic excipiendæ sit impar, qui eam nascentem facile suppressere valuisset.

§. X.

Quin etiam cautela armata opus est in eum, qui bellis manifestè injustis ad potentiam grassatur. Bella manifestè injusta dico, quæ gerit aliquis in eos, qui ipsum non læterant, neque ullo modo lædendi voluntatem significarant. Ita belligerant Alexander, Julius Cæsar, Attila, & alii plures. Tales jure invadere possunt alii, qui violentiam eorum nondum sunt experti. Qui enim continuis factis ostendit, se omne jus ac

fas nihili facere, hic ut hostis communis spectari meretur. Nec enim ulla subest ratio, cur, qui aliis temere insultat, uni sit parciturus; quum imperandi libido modum non habeat, & præsens victoria sit iustrumentum sequentis. Qui complicatis tum sederet manibus, alieni exitii otiosus spectator, nihil aliud sibi promittere posset, quam beneficium Polyphemi. Sed, ne magni ejusmodi latrones generi humano noceant, sollicita jam cavetur populorum cura. Atque de piraticis illis Africæ societatibus dudum actum fuisset, nisi mutua Europæorum æmulatio, quo minus merita luerent, obstitisset.

§. XI.

Qui autem justum gerit bellum, hunc, successu aliquo armorum utentem invadere alteri fas non est ob metum nimis futuræ illius potentis. Bellum vocamus justum, quod non solum justas ob causas geritur, verum etiam justum intra modum, h. e. pro reparatione damni & securitate in futurum. Hæc observantem, ne jure suo potiatur, impedire, est injuriam eidem inferre. Nisi enim cuilibet populo hoc integrum esset, ratio suppeteret nulla, qua incolumitati suæ ac salutis prospicerent. Sed, qui dictos intra limites subsistit, de hoc metuendum non est, ne nimiam & vicinis formidabilem accipiat potentiam. Nam reparatio damni eoque progredi non potest, & cautio futuri a civitate, æqualibus instructa viribus, vel infirmiori, tanta non

non requiritur, quum, si quid de novo tentaverit, in promptu sit remedium. Verum, si quis alterum ob leviores causas adgreditur, aut jus longius persequendo efficiat, ut quod origine justum fuit bellum, injustum fiat, ipsa s'vadet humanitas, ut subveniatur adfecto: quod insuper exigit prudentia; quum alioquin, quod uni contigit, alius mox foret experiendum. Fateor, judicium de justitia armorum ejusque finibus haud raro esse difficilius; quum multa hic incidant, quæ ad unguem refecari vix possunt: proinde, si quando dubium existat, tutissimum est, in eam inclinare partem, quæ salutis ac securitati gentium convenientissima videtur.

§. XII.

ULtimum quæritur: *An justa sit cautela, potentia; per matrimonia, hæreditates vel testamenta enascituræ, armis occurrere?* Videntur dicti adquerendi modi in se esse innocui, & natura ipsa non minus Principibus quam privatis concessi. Videtur etiam vix fieri posse, ut modis istis quis tantam obtineat potentiam, ut eam aliæ gentes fœderibus inter se initis librare non valeant. Carolus V:us hæreditario jure accepit Hispaniam, Belgium, Austriam, magnam Italiae partem, imo amplas in America regiones; quibus accessit Cæsarea in Germania potestas, isto tempore laxioribus longe, atque nunc est, limitibus terminata. Hunc nihilominus Franciscus I:us Gallia & Henricus VIII:us Angliæ Reges, quamvis nec
lem-

semper hic satis constans, cum nonnullis Germaniæ Principibus ita continuerunt, ut jactatum illud: *Plus ultra* in fumos abierit, & ipse, rebus ex voto minus cadentibus, in portum vitæ privatæ concesso. Verum hac de re nostro seculo plures Europæi populi aliter judicarunt. Quum enim vi testamenti, a Carolo II. Hispaniæ Rege confecti, (veritatem facti a multis in dubium vocatam examinare nostrum non est) quum inquam vi hujus testamenti Gallia & Hispania sub uno Principe uniendæ essent, Imperator Romano-Germanicus, Angli, Batavi aliqve junctis viribus ne fieret restiterunt, hac adducti ratione, quod cum unione ista securitas Europæ consistere non posset; nec ante destiterunt, quam evictum esset, ut Regna hæc manerent separata. Atqve notabile est, quod & Gallia & Hispania necessitatem separationis tandem adgnoverint. Instrumento pacis Ultrajectinæ hæc verba continentur; Quemadmodum “funestissima belli flamma, hac pace restringenda, exinde cumprimis orta est, quod Europæ securitas & libertas, unionem Regnorum Galliæ & Hispaniæ sub uno eodemqve Rege omnino terre nequiverint, idqve tandem Divini Numinis auxilio effectum sit, instante plurimum Sacra Regia Majestate magnæ Britanniæ & consentientibus tam Christianissimo quam Catholico Rege, quo huic malo obviam omni tempore impofterum eatur, per renunciaciones optima forma conceptas

"ptas & modo quam maxime solemniter perfectas,
 " quarum tenor sequitur: (*Hic insertae sunt renun-*
 " *ciationes.*) Cum itaque per præcedentem renun-
 " ciationem, quæ Legis pragmaticæ, fundamentalis
 " & inviolabilis vim semper habere debet, cautum
 " provisumque sit, ne unquam ullo tempore aut
 " ipse Rex Catholicus, aut de stirpe sua quispiam
 " coronam Galliarum ambiat, aut thronum ejus ascen-
 " dat, atque per reciprocas ex parte Galliarum renun-
 " ciationes & successionis ibidem hæreditariæ con-
 " stitutiones ad eundem finem tendentes, ita Galliarum
 " & Hispaniarum coronæ ab invicem separatæ & se-
 " junctæ sint, ut subsistentibus in suo vigore &
 " bona fide observatis antedictis renunciacionibus, a-
 " liisque eo spectantibus transactionibus, in unum
 " coalescere nunquam possint. Et quæ ejusdem te-
 " noris sequuntur. Idem etiam Philippi V:ri conti-
 " net renunciatio. Rem ad rationem revocanti ap-
 " paret, causam hanc fundamento æquiritatis esse
 " superstructam. Ut enim in civitatibus multa, quæ
 " natura sunt licita, pro ratione boni publici restrin-
 " gi possunt ac limitari; nec ideo jure queruntur
 " cives, quum salus reipublicæ suprema lex esse de-
 " beat; ita communi populorum incolumitate ac sa-
 " lute id postulante, nonnullis in te concessis mo-
 " dus aliquis statui potest; quia in Jure Gentium,
 " sive Jure Naturali, ad gentes applicato, valere de-
 " bet Lex illa primaria, cui multæ aliæ subordinan-
 " tur, & secundum quam interpretandæ sunt; Salus
 " generis humani suprema Lex esto.

S. D. G.

Til Herr Auctoren.

Nngen wil då mödan spora/
När det gieller sit förswara
Mot alt swet och öfwerwäld.
Mycket mer bdr Folt och Rike
Sie gran acht på sin gelike/
Taga nödigt förbehåll.
Hur det samma står at winnas/
Hwilla mått och fleg som finnas
Med Naturs = och Goltka = Lag
Stämna in och skola lagas/
Huru al ring wol må lagas/
Bör besörjas hwarje dag
Slifft ditt lärda Wärf utwisar;
Hwilket så sin Mästar prisar/
At hwar vätesint kan förstå/
Det du warit angelägen,
Användt flit och möda trägen/
Til at grundlig Lärdom nå.
Lärdom Din som således hser/
Och den Dygd jag wet Du hser/
Gör Dig säll i al Din da'ar.
At Din Sälhet groor och grönskar
At uprichtigt hierta önskar/
Den som städse warit har
Din

Trogna Wän och tienare

ARVID SIRELIUS.